

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж2 569/23
2.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ у већу састављеном од судија Радмиле Радић, председника већа, Иване Марковић Радојевић и Светлане Павић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Немања Марковић, адвокат из Панчева, ул. Зетска бр.2, против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Саша Левнајић, адвокат из Панчева, ул. Војводе Радомира Путника бр.15/25, ради уређења односа малолетног детета и сродника, одлучујући о жалби тужене изјављеној против пресуде Основног суда у Панчеву П2 536/21 од 7.8.2023. године, у седници већа одржаној дана 2.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Панчеву П2 536/21 од 7.8.2023. године, у ставу првом изреке.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца, те је уређен начин контакта и виђења тужиоца са унуком мал. ВВ рођеним 13.5.2018. године, по следећем моделу: - сваке друге суботе у месецу у трајању од 4 сата (од 12,00 до 16,00 часова) уз изузетак уколико је дете болесно или мора да иде на преглед и у другим оправданим случајевима, када се виђање помера за други дан у складу са могућностима мајке и обавезама детета) на тај начин што ће тужилац преузимати и враћати дете на адресу мајке детета, све под претњом принудног извршења. Ставом другим изреке са вишком тужбеног захтева, преко досуђеног, а до траженог, и то за виђење сваке друге суботе тужиоца са мал. унуком ВВ и у периоду од 10,00 до 12,00 часова, као са неоснованим тужилац је одбијен. Ставом трећим изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове.

Против наведене пресуде, тужена је благовремено изјавила жалбу, побијајући је

у ставу првом изреке, из свих законом прописаних разлога због којих се пресуда може побијати. Трошкове другостепеног поступка није тражила.

Испитујући пресуду, у побијаном делу, у границама прописаним чланом 386 Закона о парничном поступку у вези члана 202 Породичног закона, Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба тужене неоснована.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачке 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности, а жалбом тужене се не указује на другу битну повреду поступка која је могла бити од утицаја на законитост и правилност ожалбене пресуде.

Према чињеничном утврђењу, тужилац је деда малолетном ВВ, рођеном дана 13.5.2018. године из ванбрачне заједнице тужиоцевог сина ГГ и тужене ББ. Пресудом Основног суда у Панчеву П2 124/20 од 15.6.2020. године, мал.ВВ поверен је мајци ББ на самостално вршење родитељског права и одређено је да ће контакти малолетног детета са оцем ГГ се одвијати у времену када отац малолетног детета долази у Србију (живи и ради у Немачкој), те је између осталог уређено да ће контакти оца са малолетним ВВ до навршене 3. године дететовог живота се одвијати по доласку оца у Србију, свакодневно у трајању од 4 сата, без присуства мајке, а од навршене 3. године живота детета, према међусобном договору оца и мајке, с тим што ће отац преузимати и враћати дете на адресу где живи са мајком. У време када дође у Србију, отац мал. детета живи у породичној кући где станују његови родитељи, деда по оцу, АА (рођен ... године) и баба, ДД (рођена ... године), који желе да виђају свог унука мал. ВВ, здравствено су очувани и способни да проводе време са дететом. Контакт деде и малолетног унука, остварује се само када његов син, а отац малолетног ВВ, ГГ, дође из Немачке у кућу тужиоца, а што је на свака 3-4 месеца и то у трајању од 4 сата, а због нарушених породичних односа између тужиоца и мајке мал. детета, свог унука не виђа на други начин.

Из налаза и мишљења судског вештака Атанацковић Николе, специјалисте дечије психологије, утврђено је да малолетни ВВ има здравствене проблеме, јер не говори, заостаје у психофизичког развоју и по извештају лекара специјалисте Клинике за неурологију и психијатрију за децу и омладину у Београду, постављена му је дијагноза F 83 заостајање у развоју појединих области-говор, моторика, емоционални развој. Системским праћењем развоја и психолошког напредовања мал. ВВ у условима постојања успоравања психичког развоја са доминантном псимтоматологијом на нивоу формирања говора и вербалне комуникације, констатован је напредак у развоју и структурирању појединих релевантних параметара личности, пре свега на емоционалном и социјалном плану, а који стварају могућност остваривања комуникације и успостављања релација и са особама ван непосредног породичног окружења. Чињеница могуће комуникације и одвајања од досадашњег искључиво породичног миљеа, може позитивно да утиче на развој малолетног детета у смислу проширивања и богаћења социјалних и емотивних искустава, а на плану говорне комуникације, према налазима логопеда није констатован напредак, што представља само један од сегмената функционалног склопа личности детета и не може се генерализовати као општи тренд у развоју посебно имајући у виду позитивне помаке у

емоционалном и социјалном плану који су од стране психолога објективно констатовани и као такви предочени мајци.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је у најбољем интересу мал. детета је да оствари контакт са тужиоцем, деди по оцу, који је такође способан за остваривање контакта са дететом. Малолетни ВВ није имао трауматичних искустава према документацији из Центра за социјални рад, а код сваког детета су могући сепарациони проблеми од одвајању, све имајући у виду да се у случају малолетног ВВ ради о детету са специфичном структуром личности у смислу успоравања развоја са изостајањем говорне комуникације могуће су, посебно у почетној фази контакта негативне адаптације, реакције детета у виду повишене емотивне тензије, могућег сепарационог страха или других регресивних испољавања, а што се у интересу малолетног детета може превазићи кроз елементарну комуникацију тужиоца и мајке мал. ВВ, која ће пратити реакције и понашање детета у условима контаката и о томе једном месечно обавештавати водитеља случаја у Центру за социјални рад у Панчеву.

За правилан психо-физички развој мал. ВВ нису индиковане било какве штетне последице у варијанти у којој би мал. дете виђало тужиоца као свог деду у једном термину у две недеље по 4 сата. Контакт у одређеном временском периоду са блиским сродником је позитиван у смислу ширења позитивног социјалног и емотивног искуства и изласка из средине у којој комуницира само са мајком и њеном породицом. Контакт мал. детета и тужиоца је и раније оствариван, а чињеница емоционалне блискости или непостојање исте се може извести и проценити само по условима поновног остваривања контакта и праћења односа детета и породице оца. У овим условима је неопходно омогућити контакт управо у циљу успостављања, односно реуспостављања емотивног контакта.

Првостепени суд је прихватио налаз и мишљење судског вештака Атанацковић Николе спец. дечије психологије, уз његово усмено и писмено изјашњење којима је одговорио на све примедбе тужене (са чиме је био упознат орган старатељства, јер му је све достављено, али се на исто није изјашњавао), при томе ценећи и чињеницу да тужена није доказала да би на било који начин овим виђањем био угрожен даљи развој мал. ВВ, нити је доказала да је у ранијим контактима мал. ВВ имао негативна искуства са тужиоцем, при чему тужилац, деда, није непознато лице за малолетног ВВ.

На основу овако утврђеног чињеничног стања и по оцени Апелационог суда, правилно је првостепени суд донео одлуку када је делимично усвојио тужбени захтев тужиоца и уредио начин одржавања контакта и виђања тужиоца са унуком мал. ВВ по моделу виђења ближе наведеног у ставу првом изреке побијане пресуде.

Одредбом члана 61 тачка 5 Породичног закона предвиђено је да дете има право да одржава личне односе и са сродницима и другим лицима са којима га везује посебна блискост, ако ово право није ограничено судском одлуком. Приликом одлучивања о захтеву сродника да одржавају личне односе са малолетним дететом, од значаја је да ли стварно постоје блиске везе сродника са малолетним дететом, те да ли би одржавање личних односа са сродницима било у најбољем интересу детета. За нормалан психофизички развој детета један од чинилаца је и да дете буде у контакту са

сродницима. Одредбом члана 266 став 1 истог закона порописано је да у спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права, суд је увек дужан да се руководи најбољим интересом детета. Одредбом члана 270 истог закона прописана је обавеза суда да пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу односно лишењу родитељског права затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима.

Супротно жалбеним указивањима тужене, првостепени суд је приликом доношења побијане одлуке поступио у складу са цитираним законским одредбама и одлуку донео руководећи се најбољим интересом малолетног детета. Одлука је заснована на налазу и мишљењу судског вештака Николе Атанацковић, дечијег психолога, његовим писменим и усменим изјашњењима, којима је у целости одговорио на примедбе тужене, те иако је тужена преко пуномоћника на рочишту од 07.08.2023. године, када је главна расправа и закључена, навела да и даље оспорава налаз и мишљење овог судског вештака, није предлагала ново вештачење, изјавила је да нема нових доказних предлога и предложила закључење главне расправе.

Супротно жалбеним наводима тужене приликом доношења одлуке, првостепени суд је имао у виду и дато мишљење Центра за социјални рад “Солидарност” од 21.7.2023. године, у којем је назначено да синтетизован налаз и мишљење са предлогом модела контакта мал. детета са очевим сродницима није у могућности сачинити јер дијагностички поступак није окончан, те да би тек након окончања започетих неопходних претрага за мал. ВВ, контакти се уводили постепено, а до тада да мал. ВВ остварује контакте са дедом по оцу када његов отац ГГ дође у Србију, али како према налазу и мишљењу судског вештака Николе Атанацковића за правилан психофизички развој мал. ВВ нису индиковане било какве штетне последице у варијанти да мал. ВВ виђа свог деду, тужиоца, једном у две недеље у трајању од 4 сата, те је првостепени суд правилно оценио да нема разлога због кога се не би дозволио контакт мал. детета са својим дедом у трајању од 4 сата по два пута месечно у ситуацији када је дозвољен контакт оца са мал. дететом у трајању од 4 сата, које дете проводи истовремено и са тужиоцем, и то сваког дана када је отац у Србији, а без мајке, и то у породичној кући у којој живе баба и деда, те да лоши међусобни породични односи између тужиоца и мајке малолетног детета не могу бити разлог неодржавања личних односа деде и мал. унука.

Наиме, постоје два супротстављена права о поштовању приватног живота. На једној страни постоји захтев сродника – деде за заштиту права на поштовање породичног живота кроз одржавање личних односа са дететом њиховог сина, који живи и ради у иностранству. На другој страни, такав захтев задире у сферу поштовања права на породични живот лица према коме је захтев усмерен. Овај сукоб два права о поштовању породичног живота је могуће једино решити проценом најбољег интереса детета. Најбољи интерес детета је правни стандард који се цени према околностима сваког конкретног случаја и он се мора сагледати према околностима које су присутне у тренутку када се о неком праву детета одлучује, а у сагледавању тог интереса суд треба да прибави стручно мишљење. У том смислу налаз и мишљење судског вештака Николе Атанацковића дат је на основу опсервације тужиоца, деде по оцу мал.детета, мал.ВВ у присуству мајке у просторијама Центра за социјални рад у Панчеву, те је

оцена најбољег интереса малолетног детета донета у конкретном случају на основу стручног и темељног рада и правилно утврђеног чињеничног стања.

Према Повељи и основним правима Европске уније, свако има право на поштовање свог приватног и породичног живота, а у Повељи су посебно наглашена права детета и заштита деце. Деца требају да имају такву заштиту која је потребна за њихову добробит, а у свим поступцима који се односе на децу, превасходно се морају разматрати најбољи интереси детета. Конвенција о праву детета у члану 3 предвиђа да најбољи интерес детета треба да буде од првенственог значаја у свим активностима која се тичу деце. До повреде права на породични живот долази ускраћивањем права да се блиским сродницима или лицима која су са дететом развили однос блискости, призна право да одржавају личне односе са дететом.

Приликом одлучивања о основаности жалбе, односно законитости и правилности првостепене пресуде у побијаном делу, другостепени суд је ценио и остале жалбене наводе, али будући да не могу довести до другачије, за жалиоца повољније одлуке у овом поступку, није посебно образлагао, сагласно члану 396 став 1 и 2 ЗПП.

Са свега изнетог, на основу члана 390 ЗПП у вези члана 202 Породичног закона, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Радмила Радић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић